

וְאֶת־כְּלִיל מִכְלָא, וַיִּמְהָא עוֹלָם דְּלִתְתָּא, מִתְעָרַן
גְּבוּרָן לְתִתָּאֵי.

וּבְהָאֵי עוֹלָם, עֶבֶד קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא אֶתִּין
לְיִשְׂרָאֵל, וְרַחֲשׁ לֹון נִיסָא. וְכֵד אֶתְעַר
הָאֵי עוֹלָם לְמַעְבַּד נַסִּין, בְּלָהוּ מְצָרָאֵי אֲשֶׁתְקַעוּ
בִּימָא, עַל יְדָא דְהָאֵי עוֹלָם, וְאֶתְרַחֲשׁ לֹון
לְיִשְׂרָאֵל נִיסָא בְּהָאֵי עוֹלָם. וְעַל דָּא בְּתִיב, לֹא
תוֹסִיפוּ לְרְאוּתֵם עוֹד עַד עוֹלָם, עַד דִּיתְעַר הֵהוּא
עוֹלָם, וַיִּתְמַסְרוּן בְּדִינָיו, וְכִיּוֹן דְּאֶתְמַסְרוּ בֵּיהּ
לְמִתְדָן, בְּדִין בְּתִיב וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת מְצָרִים מִת
עַל שְׁפַת הַיָּם, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב מִן הָעוֹלָם וְעַד
הָעוֹלָם, עַד הָעוֹלָם דִּיקָא. בְּדִין בְּתִיב, וַיֵּאֱמִינוּ בִּי
וּבְמִשָּׁה עֲבָדוּ.

אִז יִשִּׁיר מִשָּׁה. (שמות טו) ר' יְהוּדָה פְּתַח, (ירמיה א)

לשון הקודש

בְּעוֹלָם זֶה. וְעַל זֶה כְּתוּב לֹא תִסְפוּ
לְרְאוּתֵם עוֹד עַד עוֹלָם, עַד שְׁיִתְעוּרַר
אוֹתוֹ עוֹלָם וַיִּמְסְרוּ לְדִינָיו. וְכִיּוֹן שֶׁנִּמְסְרוּ
לוֹ לְדוֹן, אִז כְּתוּב וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת
מְצָרִים מִת עַל שְׁפַת הַיָּם. זֶהוּ שְׁכַתוּב
מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. עַד הָעוֹלָם דִּיקָא.
וְאִז כְּתוּב וַיֵּאֱמִינוּ בֵּיהּ וּבְמִשָּׁה עֲבָדוּ.
אִז יִשִּׁיר מִשָּׁה. רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח, (ירמיה

שְׁלֹמֹה - שֵׁם הַסִּיּוּם, וְנִכְלָל מִהֶבֶל.
וּמִעוֹלָם הַזֶּה שְׁלֹמֹה מִתְעוּרְרוֹת גְּבוּרוֹת
לְתַחְתּוֹנִים.

וּבְעוֹלָם זֶה עֲשֵׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
אוֹתוֹת לְיִשְׂרָאֵל וְהִרְחִישׁ לָהֶם נַסִּים,
וּכְשֶׁהִתְעוּרַר עוֹלָם זֶה לַעֲשׂוֹת לָהֶם
נַסִּים, כָּל הַמְצָרִים נִשְׁקָעוּ בָּם עַל יְדֵי
עוֹלָם זֶה, וְהִתְרַחֲשׁ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל נַסִּים

בְּטָרָם אֶצְרֹךְ בְּכַפְּתָן יַדְעֶתִיךָ וְגו'. זַכָּאָה חוֹלְקֵיהוֹן
 דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתָרְעֵי בְּהוּ יִתִּיר
 מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין. וּמִסְגִּיאוֹת רְחִימוֹתָא דְרַחֲמִים לְהוּ,
 אוֹקִים עָלֵיהוּ נְבִיאָה דְקִשׁוּט, וְרַעֲיָא מְהִימְנָא.
 וְאֲתַעַר עָלֵיהּ רוּחָא קְדִישָׁא, יִתִּיר מִכָּל שְׂאֵר נְבִיאֵי
 מְהִימְנֵי, וְאַפִּיק לִיהּ מִחוֹלְקֵיהּ מִמֶּשׁ, מִמָּה דְאִפְרִישׁ
 יַעֲקֹב מִבְּנֵי לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׂבֻטָא דְלוֹי, וּכְיִן
 דְהָהּ לוֹי דִּילֵיהּ, נָטַל לִיהּ קְדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְאַעֲטַר לִיהּ בְּכַמָּה עֶטְרִין, וּמִשַּׁח לִיהּ בְּמִשַּׁח רְבוֹת
 קְדִישָׁא דְלַעֲלָמָא, וּכְדִין אִפִּיק מִבְּנֵי, רוּחָא קְדִישָׁא
 לְעֵלְמָא, וְזָרִיז לִיהּ בְּהִימְנוּי קְדִישֵׁי, מְהִימְנוֹתָא
 רַבָּא.

תָּנָא, בְּהֵיא שְׁעֵתָא דְמָטָא זְמַנִּיהּ דְמִשָּׁה נְבִיאָה
 מְהִימְנָא לְאַחֲתָא לְעֵלְמָא, אִפִּיק קְדֶשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא רוּחָא קְדִישָׁא מִנְזָרָא דְסַפִּירוּ דְאֶבֶן

לשון הקודש

לְהַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא – שְׂבֻט לוֹי. וּכְיִן
 שְׁהִיָּה לוֹי שְׂלוֹ, לְקַח אוֹתוֹ הַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא וְעֵטַר אוֹתוֹ בְּכַמָּה עֶטְרוֹת, וּמִשַּׁח
 אוֹתוֹ בְּשִׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ הָעֲלִיּוֹן, וְאִז
 הוֹצִיא מִבְּנֵי רוּחַ קֹדֶשׁ לְעוֹלָם, וְזָרִז
 אוֹתוֹ בְּאַבְגָּטָיו הַקְדֹּשִׁים, הָאֲמוּנָה
 הַגְּדוּלָּה.

לְמַדְנֵי, בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה שְׁהִנִּיעַ זְמַנּוֹ שֶׁל

אֶ בְּטָרָם אֶצְרֹךְ בְּכַפְּתָן יַדְעֶתִיךָ וְגו'.
 אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הִתְרַעַה בְּהֵם יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר
 הָעַמִּים, וּמִרַב הָאֲהָבָה שֶׁהוּא אוֹהֵב
 אוֹתָם, הִקִּים עָלֵיהֶם נְבִיא אֲמֵת וְרוּעָה
 נְאֻמָּן, וְעוֹרֵר עָלֵיו רוּחַ הַקֹּדֶשׁ יוֹתֵר מִכָּל
 שְׂאֵר הַנְּבִיאִים הַנְּאֻמָּנִים. וְהוֹצִיא
 מִחֲלָקוֹ מִמֶּשׁ מִמָּה שֶׁהִפְרִישׁ יַעֲקֹב מִבְּנֵי

טָבָא, דְּהוּא גָּבִיז בְּמַאתָן וְאַרְבַּעִין וּתְמַנְיָא (נְהוּרִין, וְאַתְנַהִיר עָלֶיהָ. וְאַעֲטָרֶיהָ בְּשֵׁם"ה) עֶטְרִין, וְקִיּוּמֵי קָמִיּה, וְאַפְקִיד לִיה בְּכָל דִּילִיה. (נ"א בִּיתִיּה) וַיִּהְיֶה לִיה מֵאָה וְשִׁבְעִין וּתְלַת מִפְתָּחִין. (נ"א גָּבִיז תָּמָן וְאַעֲטָרֶיהָ בְּתַלַּת מֵאָה וְשִׁתִּין וְחֲמֵשׁ עֶטְרֵי וְאַתְנַהִיר עָלֶיהָ מַאתָן וְאַרְבַּעִין וּתְמַנְיָא נְהוּרִין וְקָאִים קָמִיּה וְאַפְקִיד לִיה בְּכָל בֵּיתָא דִּילִיה וַיִּקָּב לִיה מֵאָה וְשִׁבְעִין וּתְלַת מִפְתָּחִין. נ"א מַאתָן וְשִׁבְעִין וְחֲמֵשׁ) וְאַעֲטָר לִיה בְּחֲמֵשׁ עֶטְרִין, וְכָל עֶטְרָא וְעֶטְרָא סָלִיק וְאַתְנַהִיר בְּאַלְפֵי עֲלָמִין דְּנִתְרִין, וּבּוֹצִינִין דְּגִבְיִין בְּגִבְיָא דְּמִלְכָא קְדִישָׁא עֲלָאָה.

בְּדִין אַעֲבְרִיהָ בְּכָל בּוֹצִינִין (נ"א בּוֹסְמִין) דְּבִגְנָתָא דְּעֵדֵן, וְאַעֲלִיהָ בְּחִיכְלִיהָ, וְאַעֲבְרִיהָ בְּכָל חִיָּלִין וְגִיָּסִין דִּילִיה. בְּדִין אֲזִדְעִזְעוּ כְּלָהוּ, פְּתַחוּ וְאַמְרוּ, אֲסַתְּלִקוּ מִסְתַּרְנִיהָ, (סְפָרָא דְּסִפְרִין) דְּהָא קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַעַר רוּחָא לְשִׁלְטָאָה לְמַרְגּוּ עֲלָמִין.

לשון הקודש

ושבעים וחמשה) ועטרוו בחמש עטרות, וכל עטרה ועטרה עולה ומאירה באלף עולמות שמאירים, ומנורות שנגנונים בגנני המלך הקדוש העליון.

ואז העביר אותו בכל המנורות (הבשמים) שבגן עדן, והכניסו להיכלו, והעבירו בכל חילותיו וגיסותיו. אז כלם הודיעו, פתחו ואמרו: הסתלקו מסביבו וצד הצדדים, שהרי הקדוש ברוך הוא עורר רוח לשלט להרגיו עולמות. יצא קול

משה הנביא הנאמן לרדת לעולם, הוציא הקדוש ברוך הוא רוח קדש ממחצב הספיר של אבן טובה, שהיה גנוז במאתים ארבעים ושמונה אורות, והאיר עליו. ועטרו בשם"ה עטרות שעומדות לפניו, והפקיד אותו על כל אשר לו, ונתן לו מאה ושבעים ושלושה מפתחות. (גנו שם, ועטר אותו בשלש מאות וששים וחמש עטרות, והאיר עליו מאתים ארבעים ושמונה אורות, והעמיד לפניו, והפקיד אותו בכל ביתו, ונתן לו מאה ושבעים ושלושה מפתחות. נ"א מאתים

קָלָא נֶפֶק וְאָמַר, מָאן הוּא דִּין, דְּכָל מִפְתָּחַן אֲלִין
 (דף נ"ד ע"א) בִּידוּי. פֶּתַח קָלָא אַחְרָא וְאָמַר, קִבִּילוּ לִי
 בְּגִנּוּיֵיכוֹ, דָּא הוּא דְזַמִּין לְנִתְתָּא בֵּין בְּנֵי נֶשָׂא,
 וְזַמִּנָּא אֲוֵרֵיתָא, גְּנִיזָא דְגְנִיזָא, לְאַתְמַסְרָא בִּידוּי,
 וְלֹאֲרַעֲשָׂא עֲלָמִין דְלַעִילָא וְתַתָּא עַל יְדָא דְדִין.
 בֵּיה שַׁעְתָּא אֶתְרַגִּישׁוּ כְּלָהוּ, וְנִטְלִין אֲבִתְרִיהּ,
 פֶּתַחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים 10) הֲרַכְבַּת אֲנוּשׁ לְרֵאשֵׁנוּ כָּאֲנוּ
 בָּאֵשׁ וּבַמִּים.

כִּדִּין סִלְקָא הַהוּא רוּחָא, וְקִימָא קָמִי מַלְכָּא. מ
 פְּתִיחָא, סָלִיק וְאַתְעֵטֵר בְּעֵטְרוּי, וְאַעֲטִרִיהּ
 בְּתֵלַת מָאָה וְעֶשְׂרִין וְחָמֵשׁ עֶטְרִין, וְאַפְקִיד מִפְתָּחוּי
 בִּידוּי. שׁ דְּאַבְהָתָא, אֲעֵטְרוּ לִי בְּתֵלַת עֶטְרִין
 קְדִישִׁין, וְאַפְקִידוּ כָּל מִפְתָּחַן דְּמַלְכָּא בִּידֵיהּ,
 וְאַפְקִידוּ לִי בְּהִימְנוּתָא, מְהִימְנָא דְּבֵיתָא. ה

לשון הקודש

אָנוּשׁ לְרֵאשֵׁנוּ כָּאֲנוּ בָּאֵשׁ וּבַמִּים.
 אִזְ עֲלֵתָּה אֲוֵתָּה רוּחַ וְעֵמְדָה לִפְנֵי
 הַמֶּלֶךְ. מ' פְּתוּחָה עֲלֵתָּה וְהִתְעַטְרָה
 בְּעֵטְרוֹתֶיהָ, וְעֵטְרָה אֹתוֹ בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת
 וְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ עֶטְרוֹת, וְהִפְקִיד
 מִפְתָּחוֹת בִּידוּי. ש' שֶׁל הָאֲבוֹת עֵטְרוּ
 אֹתוֹ בְּשֵׁלֶשׁ עֶטְרוֹת קְדוּשׁוֹת, וְהִפְקִידוּ
 בִּידוּ אֶת כָּל מִפְתָּחוֹת הַמֶּלֶךְ, וְהִפְקִידוּ

וְאָמַר: מִי הוּא זֶה שֶׁכָּל הַמִּפְתָּחוֹת הִלְלוּ
 בִּידוּי? פֶּתַח קוֹל אַחַר וְאָמַר: קִבְּלוּ אֹתוֹ
 בְּתוֹכְכֶם! זֶהוּ שַׁעְתִּיד לְרֹדֵת בֵּין בְּנֵי
 אָדָם, וְעֵתִידָה תוֹרָה, גְּנִיזוֹת הַגְּנִיזוֹת,
 לְהַסְרָא בִּידוּי, וְלְהַרְעִישׁ עוֹלָמוֹת
 שְׁלֹמֶעֱלָה וְשְׁלֹמֶטָה עַל יְדוּ שֶׁל זֶה.
 בְּאוֹתָהּ שַׁעָה כָּלֵם הִתְרַגְּשׁוּ וְנִסְעוּ
 אַחְרָיו. פֶּתַחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים 10) הֲרַכְבַּת

סִלְקָא וְאֵתְעַטְרָא בְּעֵטְרוֹי, וְקַבִּילַת לִיָּה מִן מַלְכָּא.
 כִּדְיִן, נָחַת הָהוּא רוּחָא בְּאַרְבִּין דְּשָׂאטָן, כְּהָהוּא
 יָמָא רַבָּא, וְקַבִּילַת לִיָּה לְגַדְלָא לִיָּה
 לְמַלְכָּא, וְהוּא יְהַבַת לִיָּה מִתַּמָּן זַיּוּנִין, לְאַלְקָאָה
 לְפַרְעָה וְלְכָל אַרְעִיָּה. וּבְשַׁבְתָּא וּבְרִישֵׁי יְרַחֵי,
 סִלְקַת לִיָּה לְמַלְכָּא, כִּדְיִן אֶקְרִי שְׁמִיָּה, בְּאַלִּין
 אַתְּנוּן רְשִׁימִין.

וּבַהֲהִיא שַׁעְתָּא, דְּנַפֵּק לְנַחְתָּא לְאַרְעָא, בְּזַרְעָא
 דְּלוּי, אַתְתַּקְנוּ אַרְבַּע מָאָה וְעֶשְׂרִין
 וְחָמֵשׁ בּוּצִינִין לְמַלְכָּא, וְאַרְבַּע מָאָה וְעֶשְׂרִין וְחָמֵשׁ
 גְּלִיפִין מְמָנָן, אוֹזְפוּהָ לְהָהוּא רוּחָא לְאַתְרִיָּה, כִּד
 נַפֵּק לְעֵלְמָא, אַתְנַהֲרָא הַ בְּאַנְפוּי, וּבִיתָא אַתְמַלְיָא
 מְזִיזְתִּיָּה. כִּיָּה שַׁעְתָּא, קָרָא עֲלֵיהּ קְדָשָׁא בְּרִיד
 הוּא, בְּטָרָם אַצְרֵךְ בְּכַטָּן יְדַעְתִּיד וּבְטָרָם תִּצַּא

 לשון הקודש

הַרְשׁוּמוֹת הַקְּלוּן.

וּבִאֲוֹתָהּ שָׁעָה שִׁיעָא לְרַדַּת לְאַרְזִין
 בְּזַרְעָא שֶׁל לוּי, נִתְקַנּוּ אַרְבַּע מֵאוֹת
 וְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ מְנוֹרוֹת לְמַלְכָּה, וְאַרְבַּע
 מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ חֲקִיקוֹת מְמָנִים לוּי
 אֵת אוֹתָהּ רוּחַ לְמִקְוָמָה. כְּשִׁיעָא לְעוֹלָם,
 הַאִירָה ה' בְּפָנָיו, וְהַבִּית הַתְּמַלָּא מְזִיזוּ.
 בְּאוֹתָהּ שָׁעָה קָרָא עָלָיו הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, בְּטָרָם אַצְרֵךְ בְּכַטָּן יְדַעְתִּיד וּבְטָרָם

אוֹתוֹ בְּאַמוּנָה, לְהִיּוֹת נְאֻמָּן הַבֵּית. ה'
 עֲלָתָהּ וְעַטְרָהּ אוֹתוֹ בְּעֵטְרוֹתֶיהָ, וְקַבְּלָהּ
 אוֹתוֹ מִהַמְּלָךְ.

וְאִזּוּ יָרַד אוֹתוֹ הַרוּחַ לְאַנְיּוֹת שְׁשֻׁמוֹת
 בְּאוֹת הַיָּם הַגְּדוֹל, וְקַבְּלָהּ אוֹתוֹ לְגַדְלָא
 אוֹתוֹ לְמַלְכָּה, וְנִתְּנָה לוֹ מִשָּׁם כְּלֵי זִין
 לְהַלְקוֹת אֵת פְּרַעְיָה וְאֵת כָּל אַרְעוֹ.
 וּבְשַׁבְתּוֹת וּבְרִאשֵׁי חֲדָשִׁים מַעֲלָה אוֹתוֹ
 אֶל הַמְּלָךְ, וְאִזּוּ נִקְרָא שְׁמוֹ בְּאוֹתִיּוֹת

מֵרַחֵם הַקֹּדֶשׁתִּיךָ נִבְיָא לַגּוֹיִם נְתִיתִיךָ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בֵּיה שַׁעֲתָא קָטַל (נ"א אפיל) קֹדֶשׁא
בְּרוּךְ הוּא לְרַבְרַבָּא מִמְנָא דְמַצְרָאִי, וְחֲמוּ
לִיה מוֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּדִין אָמְרוּ שִׁירָה. הָדָא
הוּא דְכְּתִיב, וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת, אָז יִשִּׁיר
מוֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

אָז יִשִּׁיר מוֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. (שמות טו) רַבִּי אֲבָא
פָּתַח וְאָמַר, אֶסְתַּכְּלָנָא בְּכָל תְּשַׁבְּחוֹן דְּשַׁבְּחוּ
לְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, וְכוּלָם פְּתַחוּ בְּאָז. (מלכים א ח) אָז
אָמַר שְׁלֹמֹה. (יהושע י) אָז יְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ, (במדבר כא) אָז
יִשִּׁיר יִשְׂרָאֵל. מָאִי טַעְמָא.

אֵלָא הָכִי תֵּאֲנָא, כָּל נַפְשִׁין וְכָל גְּבוּרִין דְּאִתְעַבְדוּ
לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, כִּד אִתְנַהֵיר נְהִירוֹ דְּעֵתִיקָא
קֹדֶשׁא פְּעֻטְרוֹי, גְּלִיפִין רְשִׁימִין בְּאָז, בֵּא, וֵא, בּו',

לשון הקודש

תַּעֲזַא מֵרַחֵם הַקֹּדֶשׁתִּיךָ נִבְיָא לַגּוֹיִם
נְתִיתִיךָ.
רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּאוֹתָהּ שַׁעֲהָ הֲרַג (הפיל)
הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַשָּׁר הַמְּמַנֶּה
הַגְּדוֹל שֶׁל מִצְרַיִם, וְרָאוּ אוֹתוֹ מוֹשֶׁה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל, וְאָז אָמְרוּ שִׁירָה. זֶהוּ שַׁבְּתוּב
וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת, אָז יִשִּׁיר
מוֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.
אָז יִשִּׁיר מוֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. רַבִּי
אֲבָא פָּתַח וְאָמַר, הַסְתַּכְּלָתִי בְּכָל
הַתְּשַׁבְּחוֹת שֶׁשַׁבְּחוּ אֶת הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וְכֻלָּם פְּתַחוּ בְּאָז. (מלכים א ח) אָז אָמַר
שְׁלֹמֹה. (יהושע י) אָז יְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ. אָז יִשִּׁיר
יִשְׂרָאֵל. מָה הַטַּעַם?
אֵלָא כִּד שְׁנִינּוּ, כָּל הַנַּפְשִׁים וְהַגְּבוּרוֹת
שֶׁנַּעֲשׂוּ לְיִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהֲאִיר אוֹר הַעֲתִיקָא

אֲנָקִיב בַּחֲשׂוֹכֵי, וְנִהִיר לְכָל עֵינָב. וְכֹד אֶתְחַבֵּר
 נִהִירוּ דְאֶלְיָהּ וּמַטֵּי לְזַיִּין, מָאן זַיִּין, דָּא (ישעיה לז)
 חָרַב לַיִּי מְלֵאָה דָם. כִּדִּין עֲבִיד נִסִּין וּגְבוּרָאן, כְּגִין
 דְאֶתְחַבֵּר א' עִם ז'. וְדָא הוּא שִׁירְתָּא. שִׁירְתָּא הִיא
 דְכָל סְטָרִין, וְדָא הוּא אֵז יִשִּׁיר.
 יִשִּׁיר, שֶׁר מִיבְעֵי לִיה. אֶלָּא מְלָה דָּא תְלֵיא,
 וְאַשְׁלִים לְהָהוּא זְמַנָּא, וְאַשְׁלִים לְזְמַנָּא
 דְאֶתִּי, דְזְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְשַׁבְחָא שִׁירְתָּא דָּא. מִשָּׁה
 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, מִכָּאן אֲוִלִּיפְנָא, דְעַדִּיקָיָא קְדָמָא,
 אֶף עַל גַּב דְאֶסְתָּלְקוּ בְדַרְגִּין עֲלָאִין דְלַעֲיָלָא,
 וְאֶתְקַשְּׁרוּ בְקִשּׁוּרָא דְצִרוּרָא דְחַיִּי, וְזְמִינִין כְּלָחוּ
 לְאַחֲיָא בְנוּפָא, וְלִמְחַמֵּי אֶתִּין וּגְבוּרִין דְקָא עֲבִיד
 קְדָשָׁא כְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל. וְלִמְיָמֵר שִׁירְתָּא דָּא,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב אֵז יִשִּׁיר מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

לשון הקודש

ומשלים לעתיד לבא, שעתידים ישראל
 לשבח בשירה הזו משה ובני ישראל.
 מכאן למדנו, שהצדיקים הראשונים,
 אף על גב שהתעלו לדרגות עליונות
 שלמעלה, ונקשרו בקשר של צרור
 החיים - עתידים כלם להחיות בגוף
 ולראות אותות וגבורות שיעשה הקדוש
 ברוך הוא לישראל ולומר שירה זו. והו
 שכתוב אֵז יִשִּׁיר מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

הקדוש בעטרותיו, תקוקים רשומים
 באז, בא, וא' בוז, נקב בחשכה והאיר
 לכל עבר. וכשהתחבר האור של אל"ף
 והגיע לזי"ן, מי זו זי"ן? זו (ישעיה לז) חרב
 לה' מלאה דם. אז עשה נסים וגבורות,
 משום שהתחברה א' בוז. וזו היא
 השירה. שירה היא של כל הצדיקים,
 וזהו אֵז יִשִּׁיר.

יִשִּׁיר? שֶׁר הִיָּה צְרִיךְ לְהִיְתוּ אֶלָּא
 דְבַר זֶה תְּלוּי וּמְשָׁלִים אֶת אוֹתוֹ הַזְּמַן,

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מִהֲבָא, (ישעיה יא) יוֹסִיף יי' שְׁנִית
 יְדוֹ לְקִנּוֹת אֶת שְׂאֵר עַמּוֹ. לְקִנּוֹת: כְּמֵה דְאֵת
 אָמַר, (משלי ח) יי' קִנְיֵי רֵאשִׁית דְּרַבּוֹ. אֶת שְׂאֵר עַמּוֹ:
 אֵלֶּיךָ אֵינּוֹן צְדִיקֵיךָ דְּבַחֲוֹן, דְּאֶקְרוֹן שְׂאֵר, כְּמֵה
 דְּאֵת אָמַר (במדבר יא) וַיִּשְׁאָרוּ שְׁנֵי אַנְשִׁים בְּמַחֲנֶה.
 וְתַנִּינּוּ, לִית עֲלֵמָא מִתְקִימָא אֶלְא עַל אֵינּוֹן דְּעַבְדֵי
 גְּרַמִּייהוּ שִׁירִים.

וְאִי תִימָא, הוֹאִיל וְאֶתְקִשְׁרוּ בְּצִרְוֵא דְחַיִּי,
 וּמִתְעַנֵּי בְּעֵנּוּנָא עֲלָאָה, אֲמַאי יָחִית לֹוֹן
 קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַרְעָא. פּוּק וְאוֹלִיף מִזְמַנָּא
 קְדָמָאָה, דְּכָל אֵינּוֹן רוּחִין וְנִשְׁמָתִין, דְּחִוּוּ בְּדִרְגָּא
 עֲלָאָה דְלַעִילָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָחִית לְהוּ
 לְאַרְעָא לְתַתָּא. כָּל שְׁכֵן הַשְּׁתָּא, דְּבַעֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְעִקִּימָא, כְּמֵה דְאֵת אָמַר (קהלת ז) כִּי

לשון הקודש

הַחַיִּים וּמִתְעַנֵּגִים בְּעֵנֵג הָעֲלִיּוֹן, לְמָה
 יוֹרִיד אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַרְצֵי?
 צֵא וְלִמַּד מִזְמַן רֵאשׁוֹן, שְׁכַל אוֹתָם
 רוּחוֹת וְנִשְׁמוֹת שְׁהִיוּ בְּדִרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה
 שְׁלַמְעֵלָה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹרִיד
 אוֹתָם לְאַרְצֵי לְמַטָּה. כָּל שְׁכֵן עֲכָשׁוּ,
 שְׂרֻצָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל
 הָעֵקֶם, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (קהלת ז) כִּי אָדָם אֵין
 צְדִיק בְּאַרְצֵי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחָטָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר כְּבָאן, (ישעיה יא) יוֹסִיף
 ה' שְׁנִית יְדוֹ לְקִנּוֹת אֶת שְׂאֵר עַמּוֹ.
 לְקִנּוֹת - כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (משלי ח) ה' קִנְיֵי
 רֵאשִׁית דְּרַבּוֹ. אֶת שְׂאֵר עַמּוֹ - אֵלוֹ הֵם
 הַצְּדִיקִים שְׂבָהֵם שְׁנֵקְרָאִים שְׂאֵר, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (במדבר יא) וַיִּשְׁאָרוּ שְׁנֵי אַנְשִׁים
 בְּמַחֲנֶה. וְשַׁנִּינּוּ, אֵין הָעוֹלָם מִתְקִים אֶלְא
 עַל אוֹתָם שְׁעוֹשִׁים עֲצָמִם שִׁירִים.
 וְאֵם תֵּאמַר, הוֹאִיל וְנִקְשְׁרוּ בְּצִרְוֹר

אָדָם אֵין צְדִיק בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחַטָּא.
וְאֵי תִימָא, אֵינוֹן דְּמִיתוּ בְּעֵטְיוּ דְנַחֲשׁ. אֲפִילוּ אֵינוֹן
יְקוּמוּן, וַיהוֹן מְאָרֵי דְעֵיטָא, לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא.

וְעַל דָּא תְּנִינָן, מִשָּׁה זְמַן לְמִימְרַ שִׁירְתָּא לְזַמְנָא
דְּאֲתִי. מָאֵי טַעְמָא. בְּגוֹן דְּכֹתִיב, (מִכּוּחַ ז) פִּימֵי
צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת. אֲרָאֵנוּ,
אֲרָאֵךְ מִיבְעֵי לִיה. אֲלֵא אֲרָאֵנוּ מִמֶּשׁ, לְמַאֵן דְּחָמָא
בְּקַדְמִיתָא, יַחֲמֵי לִיה תְּנִינֵנוֹת, וְדָא הוּא אֲרָאֵנוּ,
וְכֹתִיב (תְּהִלִּים ג) אֲרָאֵנוּ בִישַׁע אֱלֹהִים, וְאֲרָאֵנוּ
בִישׁוּעָתִי. (דף נ"ד ע"ב) וְכִדִּין אָז יִשִׁיר מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה.

שִׁירְתָּא דְּמִטְרוּנִיתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תְּנִינָן,
כָּל בַּר נֶשׁ דְּאָמַר שִׁירְתָּא דָּא בְּכָל
יוֹמָא, וּמְכוּוֹן בָּהּ, זְכִי לְמִימְרָא לְזַמְנָא דְּאֲתִי. דְּהָא

לשון הקודש

בתהלה - אראנו פעם שנייה. וזהו
אראנו. וכתוב (תהלים ג) אראנו בישע
אלהים, ואראנו בישועתי. ואז, אז ישיר
משה ובני ישראל את השירה הזאת
לה.

שירה של הגבירה לקדוש-ברוך-הוא.
שנינו, כל אדם שאומר שירה זו בכל
יום ומכוון בה, זוכה לאמרה לעתיד

ואם תאמר, אותם שמתו בעטיו של
נחש, אפילו הם יקומו ויהיה בעלי עצה
למלך המשיח.

ועל זה שנינו, משה עתיד לומר שירה
לעתיד לבא. מה הטעם? משום שכתוב
(מִכּוּחַ ז) פִּימֵי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ
נִפְלְאוֹת. אֲרָאֵנוּ? אֲרָאֵךְ הָיָה עֲרִיף
לְהִיטוּ! אֲלֵא אֲרָאֵנוּ מִמֶּשׁ, לְמִי שְׂרָאָה

אֵיךְ בָּהּ עָלְמָא דְעֵבֶר, וְאֵיךְ בָּהּ עָלְמָא דְאֵתִי, וְאֵיךְ
בָּהּ קִשְׁרֵי מְהִימְנוּתָא, וְאֵיךְ בָּהּ יוֹמֵי דְמַלְכָא
מְשִׁיחָא. וְתַלֵּי עָלְהּ, (נ"א אֵת לְעִילָא) כָּל אֵינּוֹן תּוֹשְׁבֵיחָאן
אֲחֲרֵינֵין, דְקֹאמְרֵי עֲלָיִי וְתַתָּאִי.

הַשִּׁירָה שִׁיר זֶה מִיבְעֵי לִיהּ. אֲלָא שִׁירְתָּא, דְקֹא
מְשַׁבַּחַת מְטְרוֹנִיתָא לְמַלְכָא. וּמִשָּׁה
מִתַּתָּא לְעִילָא קֹאמְרֵי, וְהָא אוֹקְמוּתָא לִיִּי: בְּגִין
דְאֵנְהִיר לָהּ מַלְכָא אֲנַפְחָא, (נ"א דְנִהִיר אֲנַפּוּי מַלְכָא לְקַבְלָהּ)
ר' יוֹסֵי אָמַר, דְכָל אֵינּוֹן מְשַׁחִין, דְחֹזֵי נְגַדִין,
מְשִׁיךְ מַלְכָא קְדִישָׁא לְקַבְלָהּ, בְּגִינֵי כִּדְ מְשַׁבַּחַת
לִיהּ מְטְרוֹנִיתָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵי הָכִי, אָמַאי כְּתִיב מִשָּׁה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל, וְהָא מְטְרוֹנִיתָא בְּעֵינָא לְשַׁבַּחַת.
אֲלָא, זַבְּאָה חוֹלְקִיהוֹן דְמִשָּׁה וְיִשְׂרָאֵל, דְאֵינּוֹן חֹזֵי

לשון הקודש

פְּרָשׁוּהּ. לַה' – מְשׁוּם שְׁהַמְלִיךְ מֵאִיר לָהּ
פְּנִים (שְׁמֵאִירִים פְּנֵי הַמֶּלֶךְ בְּנִגְדָה). רַבִּי יוֹסֵי אָמַר,
כָּל אוֹתָם שְׁמָנִים שְׁהִיוּ שׁוֹפְעִים, מְשַׁךְ
הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ בְּנִגְדָה, מְשׁוּם כִּדְ
מְשַׁבַּחַת אוֹתוֹ הַגְּבִירָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כֵּן, לָמָּה כְּתוּב
מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִרֵי הַגְּבִירָה צְרִיכָה
לְשַׁבַּח? אֲלָא אֲשֶׁרֵי חֲלַקְם שֶׁל מִשָּׁה

לְבָא, שְׁהִרֵי יֵשׁ בָּהּ עוֹלָם שְׁעֵבֶר, וְיֵשׁ
בָּהּ עוֹלָם הַבָּא, וְיֵשׁ בָּהּ קִשְׁרֵי הָאֱמוּנָה,
וְיֵשׁ בָּהּ יְמוֹת מְלָךְ הַמְּשִׁיחִת, וְתַלְוּוּיִם
עָלֶיהָ (אוֹת לְמַעְלָה) כָּל אוֹתָן תְּשַׁבַּחוֹת
אֲחֵרוֹת שְׁאוּמְרִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

הַשִּׁירָה?! שִׁיר זֶה הִנֵּה צְרִיךְ לְהִיּוֹת!
אֲלָא הַשִּׁירָה שְׁמְשַׁבַּחַת הַגְּבִירָה לְמַלְכָּהּ.
וּמִשָּׁה אָמַר מְלַמְטָה לְמַעְלָה, וְהִרֵי

יִדְעִין לְשַׁבְּחָא לְמַלְכָּא, בְּגִין מִטְרוּנֵיתָא כְּדָקָא
יָאוּת, בְּגִין דְּכָל תְּהוּא חֵילָא וּגְבוּרָה דִּילָהּ, יִרְתָּא
מִן מַלְכָּא.

רַבִּי חֵיָא פִתַּח וְאָמַר, (איכה ב) קוּמִי רוּנִי בְּלִילָה
לְרֹאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת. קוּמִי רוּנִי: דָּא כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל. בְּלִילָה: בְּנִלוּתָא. ר' יוֹסִי אָמַר, בְּלִילָה:
בְּזִמְנָא דְהֵיא שְׁלֵטָא וּמִתְעָרָא, לְרֹאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת,
בְּרֹאשׁ מִינְבְּעֵי לֵיהּ. אֵלָּא לְרֹאשׁ, כְּמָה דְכֶתִיב, (בראשית
מז) עַל רֹאשׁ הַמֶּטֶה. וְאוֹקִימְנָא, רֹאשׁ הַמֶּטֶה, דָּא
יְסוּד. אֹפֶן הָכָּא לְרֹאשׁ, דָּא יְסוּד, דְּמִטְרוּנֵיתָא
מִתְבָּרְכָא בֵיהּ. רֹאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת: דָּא הוּא רִישָׁא,
דְּנִצְחָ וְהוּד.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, דָּא הוּא רִישָׁא דְכֶתְרִי מַלְכָּא
וְסִיּוּמָא. רַבִּי אַבָּא אָמַר, לְרֹאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

וּמִתְעוֹרְרַת. לְרֹאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת! בְּרֹאשׁ
הָיָה צְרִיף לְהֵיוֹתוֹ אֵלָּא לְרֹאשׁ, כְּפִתּוּב
(בראשית מז) עַל רֹאשׁ הַמֶּטֶה. וּבְאַרְנוֹ, רֹאשׁ
הַמֶּטֶה זֶה יְסוּד. אֹפֶן פֶּאן לְרֹאשׁ – זֶה
יְסוּד, שְׁחֻגְבִירָה מִתְבָּרְכַת בּוֹ. רֹאשׁ
אֲשֶׁמְרוֹת – זֶהוּ רֹאשׁ שֶׁל נִצְחָ וְהוּד.
רַבִּי יוֹסִי אָמַר, זֶהוּ רֹאשׁ שֶׁל כֶּתְרִי
הַמֶּלֶךְ וְהַסִּיּוּם. רַבִּי אַבָּא אָמַר, לְרֹאשׁ

וּיִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם הָיוּ יוֹדְעִים לְשַׁבְּחָת אֶת
הַמֶּלֶךְ בְּשִׁבְלֵי הַגְּבוּרָה כְּרֹאוּי, מִשּׁוּם
שֶׁכָּל אוֹתוֹ כַּח וּגְבוּרָה שְׁלָהּ יִרְשָׁה מִן
הַמֶּלֶךְ.

רַבִּי חֵיָא פִתַּח וְאָמַר, (איכה ב) קוּמִי רִנִּי
בְּלִילָה לְרֹאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת. קוּמִי רִנִּי – זֶה
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בְּלִילָה – בְּנִלוּת. רַבִּי
יוֹסִי אָמַר, בְּלִילָה – בְּזִמְנָן שְׁשׁוּלְטַת

כְּתִיב חֶסֶד, וְדָא הוּא רִישָׁא, ראש הַמִּטָּה. וְכֹלֵא
בְּמִלְכָּא קִדִּישָׁא עֲלָאָה אֲתָמַר, וְדָא הוּא לִינִי.

רַבִּי יִיסָא אָמַר, הַשִּׁירָה הַזֹּאת לִינִי, דָּא הוּא נִתְרָא
דְּנִפִּיק מֵעֵדֶן, דְּכָל מִשְׁחָא וּרְבוּ נִפִּיק מִנֵּיהּ,
לְאֵדְלֵקָא בּוֹצִינִין. וּמִשְׁמַע לְבַתָּר דְּכְתִיב אֲשִׁירָה
לִינִי, דָּא הוּא מִלְכָּא קִדִּישָׁא עֲלָאָה, וְעַל דָּא לֹא
כְּתִיב אֲשִׁירָה לוֹ.

וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר, (דָּא הוּא) לְדָרֵי דָרִין, בְּנִין דְּלֹא
יִתְנַשִּׁי מִנֵּיהּוּ לְעֵלְמִין. דְּכָל מָאן דְּזָכִי
לְהֵאֵי שִׁירְתָּא בְּהֵאֵי עֲלָמָא, זָכִי לָהּ בְּעֲלָמָא דְּאֲתֵי,
וְזָכִי לְשִׁבְתָּא בְּהַּ בְּיוֹמוֹי דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא, בְּחֵדְוֹתָא
דְּכְנַסַּת יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכְתִיב
לֵאמֹר, לֵאמֹר בְּהֵהוּא זְמַנָּא. לֵאמֹר בְּאַרְעָא
קִדִּישָׁא, בְּזְמַנָּא דְּשָׂרוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא. לֵאמֹר

לשון הקודש

כתוב אשירה לו.

וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר - (יהו) לְדוּרֵי דוּרוֹת, כְּדִי
שְׁלֵא יִשְׁתַּכַּח מֵהֶם לְעוֹלָמִים. שְׁכַל מִי
שׁוֹכֵחַ לְשִׁירָה הַזֹּאת בְּעוֹלָם הַזֶּה, זֹכֵחַ לָהּ
בְּעוֹלָם הַבָּא, וְזֹכֵחַ לְשִׁבְתָּא בְּהַּ בְּיָמֹת
מִלְכָּה הַמְּשִׁיחִית בְּחֵדְוֹת כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל
בְּקוּדֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁכַתוֹב לֵאמֹר -
לֵאמֹר בְּאוֹתוֹ זְמַן. לֵאמֹר בְּאַרְזִין

אשִׁמְרוֹת כְּתוֹב חֶסֶד, וְהוּוּ הָרֵאשִׁי, ראש
הַמִּטָּה. וְהַכֵּל נֹאמַר בְּמִלְכָּה הַקְּדוּשָׁה
הָעֲלִיּוֹן, וְהוּוּ לָהּ.

רַבִּי יִיסָא אָמַר, הַשִּׁירָה הַזֹּאת לָהּ -
זֶהוּ הַנִּתְרָא שִׁיּוּצָא מֵעֵדֶן, שְׁכַל שְׁמֵן
וּמִשְׁחָה יוֹצְאִים מִסְּגוּלָּה לְהַדְּלִיק מְנוֹרוֹת.
וּמִשְׁמַע אַחַר כֵּךְ שְׁכַתוֹב אֲשִׁירָה לָהּ -
זֶה הַמִּלְכָּה הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹן, וְעַל זֶה לֹא

בְּגִלוּתָא. לֵאמֹר בְּפוּרְקָנָא דְלִהוֹן דִּישְׂרָאֵל. לֵאמֹר
לְעֵלְמָא דְאֲתִי.

אֲשִׁירָה לִי נָשִׁיר מִיבְעֵי לִיה, מָאֵי אֲשִׁירָה. אֶלָּא
בְּגִין דִּיהוּ מְשַׁבְּחָן תּוֹשַׁבְּתָא
דְּמִטְרוּנִיתָא. (בְּעֵי לְשַׁבְּחָא) לִינִי: דָּא מְלֻכָּא קְדִישָׁא. כִּי
נָאֵה נָאֵה (קִמָּה): דְּסָלִיק וְאֲתַעְטֵר בְּעֵטְרוֹי, לְאַפְקָא
בְּרַפְּאָן וְחִילִין וּגְבוּרָאן, לְאַסְקָא בְּכֻלָּא. כִּי נָאֵה
נָאֵה: נָאֵה בְּהַאי עֲלֵמָא, נָאֵה בְּעֵלְמָא דְאֲתִי. כִּי
נָאֵה בְּהֵוֹא זְמָנָא, נָאֵה, בְּגִין דִּיתַעְטֵר בְּעֵטְרוֹי
בְּחֵדוּתָא שְׁלִימוּתָא.

סוּם וְרוּכְבוֹ רָמָה בֵּימ, שׁוֹלְטָנוּתָא דְלִתְתָּא,
וְשׁוֹלְטָנוּתָא דְלַעִילָא דְאַחִידָן בְּהוּ, אֲתַמְסְרוּ
בְּהֵוֹא יַמָּא רַבָּא, וְשׁוֹלְטָנוּתָא רַבָּא לְמַעַבְדַּבְּהוּ
נוֹקְמִין. וְתַנִּינִן, לָא עָבִיד קְדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא דִּינָא

לשון הקודש

להתעלות בכל. כי נָאֵה נָאֵה - נָאֵה
בעולם הזה, נָאֵה לעולם הבא. כי נָאֵה
באותו זמן, נָאֵה כְּדִי שִׁיתַעְטֵר
בעטרותיו בְּחֵדוּתָא שְׁלֵמָה.

סוּם וְרוּכְבוֹ רָמָה בֵּימ - השלטון
שלמטה והשלטון שלמעלה שאחוזים
בהם, נמסרו לאותו הים הגדול והשליט
הגדול לעשות בהם נקמות. ושנינו, לא
עושה הקדוש ברוך הוא דין למטה, עד

הקדושה, בזמן ששכנו ישראל בארץ.
לאמר בגלות. לאמר בגאלת ישראל.
לאמר לעולם הבא.

אֲשִׁירָה לה? נָשִׁיר הִיָּה אֲרִידָּהּ לְהִיוֹת!
מה זה אֲשִׁירָה? אֶלָּא מְשׁוּם שֶׁהִיוּ
מְשַׁבְּחִים אֶת תְּשׁוּבַת הַגְּבִירָה. והצטרכו
לשבחן לה' - זה המלך הקדוש. כי נָאֵה
נָאֵה וקמה - שעלה והתעטר בעטרותיו
להוציא ברכות וכחות וגבורות

לְתַתָּא, עַד דְּיַעֲבִיד בְּשׁוֹלְטַנְיָהוֹן לְעֵילָא, הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (ישעיה כד) יִפְקֹד יי' עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם
 וְעַל מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה.

רָמָה בַּיָּם, אָמַר ר' יְהוּדָה, בֵּיה בְּלִילְיָא, אֲתַעֲר
 גְּבוּרָא תַקִּיפָא, דְּכַתִּיב בֵּיה וַיּוֹלֶךְ יי' אֶת
 הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עֲזָה כָּל הַלַּיְלָה. (ס"א ד'אֲתַעֲר בֵּיה גְּבוּרָה
 תַקִּיפָא) בְּתַהוּא זְמַנָּא, בְּעָאֵת מִמְרוֹנֵיתָא מִן מַלְכָּא,
 כָּל אֵינּוֹן אַכְלוּסִין דְּלַתַתָּא, וְכָל אֵינּוֹן שׁוֹלְטַנִּין
 דְּלְעֵילָא, דִּיתְמַסְרוֹן בִּידְהָא. וְכִלְהוּ אֲתַמְסְרוּ
 בִּידְהָא, לְמַעַבְד בְּהוּ נִוְקָמִין, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב סוּם
 וְרוֹכְבוּ רָמָה בַּיָּם. בַּיָּם סְתָם, לְעֵילָא וְתַתָּא.

עֲזִי וְזַמְרַת יְהוָה. (שמות טו) רַבִּי חֵזְיָא פְּתַח וְאָמַר, (תהלים)
 קלט) אַחֲזֹר וְקָדַם צִרְתָּנִי וְתַשֵּׁת עָלַי כַּפְכָּה.
 כַּמָּה אֲצַטְרִיכוּ בְּנֵי נֶשֶׁא לִיקְרָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

לשון הקודש

אוכלוסים בשליטיהם למעלה וכל אותם שליטים
 שלמעלה שימסרו בידיה, וכלם נמסרו
 לידיה לעשות בהם נקמות. זהו שפנתוב
 סוּם וְרוֹכְבוּ רָמָה בַּיָּם. בַּיָּם סְתָם, לְמַעְלָה
 וּלְמַטָּה.

עֲזִי וְזַמְרַת יְהוָה. רַבִּי חֵזְיָא פְּתַח וְאָמַר,
 (תהלים קלט) אַחֲזֹר וְקָדַם צִרְתָּנִי וְתַשֵּׁת עָלַי
 כַּפְכָּה. כַּמָּה אֲצַטְרִיכוּ בְּנֵי אָדָם לְכַפֵּד

שְׁיַעֲשֶׂה בְּשִׁלְטֵיהֶם לְמַעְלָה. זֶהוּ שְׁכַתוּב
 (ישעיה כד) יִפְקֹד ה' עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם
 וְעַל מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה.

רָמָה בַּיָּם – אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בּוּ בְּלִילְיָה
 הַתְּעוֹרְרָה גְּבוּרָה חֲזָקָה, שְׁכַתוּב בּוּ
 וַיּוֹלֶךְ ה' אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עֲזָה כָּל
 הַלַּיְלָה. (שֶׁהַתְּעוֹרְרָה בּוּ גְבוּרָה חֲזָקָה) בְּאוֹתוֹ זְמַן
 בְּקִשָּׁה הַמַּלְכָּה מִן הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל אוֹתָם

הוא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּד בְּרָא עֲלְמָא, (דף נ"ה ע"א) אִסְתַּכַּל בֵּיהּ בְּאָדָם לְמַחְוֵי שְׁלִיט עַל כֹּלָא.

(נ"א לְמַחְוֵי שְׁלִיט בְּכֹלָא וְאִתְבְּרִי דוּ פְּרָצוּפִין) וַהֲוֵה דְּמִי לְעֲלָאִין וְתַתְּאִין. נָחַת לִיָּהּ בְּדַמּוֹת יַקוּרָא, וְחִמּוּ לִיָּהּ בְּרִיָּין, בְּדִין אֲתַכְנָשׁוּ לְגַבִּיָּהּ, וְסַגִּידוּ לְקַבְּלִיָּהּ, וְאִימְתָא וְדַחְלָא נְפִלַת עַלְיָהּוּ מִדְּחַלְתִּיָּהּ, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית ט) וּמִזְרָאֲכֶם וְחַתְכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם.

עֵיילִיָּהּ לְגַנְתִּיָּהּ דְּנָטַע, לְנַטְרִיָּהּ לְמַחְוֵי לִיָּהּ חֲדוּ עַל חֲדוּ, וְלֹא שְׁתַּעֲשַׁע בֵּיהּ. עֵבֵד לִיָּהּ טְרוּצְטְבוּלִין מְחַפְיִין בְּאֲבָנֵי יָקָר, וּמְלֹאכִין עֲלָאִין חֲדָאִין קַמִּיָּהּ. לְבַתָּר פִּקִּיד לִיָּהּ עַל אֵילָנָא חֲד וְלֹא קָאִים בְּפִקוּדָא דְמֵאֲרִיָּהּ.

אַשְׁכְּחָנָא בְּסַפְרָא דְחַנוּךְ, דְּלְבַתָּר דְּסָלִיק לִיָּהּ

לשון הקודש

חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם. **הַכְּנִים** אוֹתוֹ לְגַנּוּ לְשִׁמְרוֹ, לְהִיּוֹת לוֹ שְׂמִחָה עַל שְׂמִחָה וְלְהַשְׁתַּעֲשַׁע בּוֹ. עֲשֵׂה לוֹ חֶפֶז מְכֻסָּה בְּאֲבָנִים יְקָרוֹת, וּמְלֹאכִים עַלְיוֹנִים שְׂמִחִים לְפָנָיו. אַחַר כֵּךְ צַוָּה אוֹתוֹ עַל עֵץ אֶחָד, וְלֹא עָמַד בְּמַצּוֹת רַבּוֹנוּ.

מְצָאנּוּ בְּסַפְרוֹ שֶׁל חַנוּךְ, שֶׁלְאַחַר שֶׁהֶעֱלָה אוֹתוֹ הַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִרְאָה

אֶת הַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִשּׁוֹם שְׂכַאֲשֵׁר בְּרָא הַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, הִסְתַּכַּל עַל הָאָדָם לְהִיּוֹת שְׁלִיט עַל הַכֹּל, (לְהִיּוֹת שְׁלֵם בְּכֹל, וּנְבָרָא בְּשֵׁי פְּרָצוּפִים) וְהָיָה דוֹמָה לְעֲלִיוֹנִים וְלַתַּחְתּוֹנִים. הוֹרִיד אוֹתוֹ בְּדַמּוֹת מְכַבְּדָת, וְרָאוּ אוֹתוֹ הַבְּרִיּוֹת. אֲזִי הִתְכַּנְּסוּ אֵלָיו וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְפָנָיו, וּפְחַד וְאִימָה נִפְלוּ עֲלֵיהֶם מִפְחָדוֹ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (בראשית ט) וּמִזְרָאֲכֶם וְחַתְכֶם יִהְיֶה עַל כָּל

קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַחֲמִי לִיּה כָּל גְּנֻזֵיִּיא
 דְּמִלְבָּא, עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי, אַחֲמִי לִיּה אֵילָנָא דְחַיִּי,
 וְאֵילָנָא דְאַתְפֻּקֵד עָלֵיהּ אָדָם, וְאַחֲמִי לִיּה
 דְּוִכְתִּיּה דְאָדָם בְּגֵנְתָא דְעֵדֶן. וְחָמָא, דְּאַלְמָלִי
 נָטִיר אָדָם פְּקוּדָא דָּא, יָכִיל לְקַיָּמָא תְּדִירָא,
 וְלִמְחַיִּי תְּדִירָא תַפְּנִן. הוּא לָא נָטִיר פְּקוּדָא
 דְּמֵאֲרִיּה, נָפֵק בְּדִימוּס וְאַתְעַנְשׁ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אָדָם דּוּ פְּרָצוּפִין אַתְבְּרִי, וְהָא
 אוֹקִימָנָא, (בראשית ב) וַיִּקַּח אֶחָת מִצִּלְעוֹתָיו, נָסְרוּ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאַתְעֵבִידוּ תְרִין, מִמְזֵרָה
 וּמִמְעָרְב, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קלט) אַחֲזֹר וְקָדָם
 צִרְתָּנִי. אַחֲזֹר דָּא מִמְעָרְב, וְקָדָם דָּא מִמְזֵרָה.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, מַה עֵבִיד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, תַּקִּין
 לְהָהוּא נּוֹקְבָא וְשִׁכְלִיל שְׁפִירוּתָהּ עַל פְּלָא,

לשון הקודש

דו-פרצופים, וְהָרִי בְּאַרְנוּ, (שם א) וַיִּקַּח
 אֶחָת מִצִּלְעוֹתָיו - נָסְרוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא וְנַעֲשׂוּ שְׁנַיִם, מִמְזֵרָה וּמִמְעָרְב. זֶהוּ
 שְׁכֵתוֹב (תהלים קלט) אַחֲזֹר וְקָדָם צִרְתָּנִי.
 אַחֲזֹר זֶה מִמְעָרְב. וְקָדָם זֶה מִמְזֵרָה.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, מַה עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא? תַּקִּין אוֹתָהּ נְקֻבָּה, וְשִׁכְלִיל אֶת יְפִיָּהּ
 עַל הַכֹּל, וְהִכְנִיסָהּ לְאָדָם. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב

לוֹ אֶת כָּל גְּנֻזֵי הַמְּלָךְ, עֲלִיוֹנִים
 וְתַתְּוֹנִים, הִרְאָה לוֹ אֶת עֵץ הַחַיִּים
 וְהָעֵץ שֶׁהֶצְמִיחַ עָלָיו אָדָם, וְהִרְאָה לוֹ
 מְקוֹמוֹ שֶׁל אָדָם בְּגֵן עֵדֶן. וְרָאָה,
 שְׂאֵלְמָלָא שְׁמַר אָדָם מִצְּוֶה זֶה, יָכוֹל
 לַעֲמֹד תְּמִיד וְלִהְיוֹת שֵׁם תְּמִיד. הוּא לֹא
 שְׁמַר מִצְּוֹת רַבּוֹנוֹ - יָצָא בְּדִימוּס וְנַעֲנַשׁ.
 רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אָדָם נִבְרָא